

המדינה מעכבת את ההתיישבות בנגב

נייר עמדה שפורסם היום על ידי מכון ירושלים לחקר שווקים, מותח ביקורת על חניקת התיישבות הבודדים בנגב בידי רשויות המדינה.

"למרות הצלחתן הכלכלית והתיירותית של חוות הבודדים בנגב, בשנים האחרונות רשויות המדינה עושות כמעט הכול כדי להקשות על פיתוחן", קובע נייר עמדה שפורסם היום על ידי מכון ירושלים לחקר שווקים.

בועז ארד, מנתח מדיניות ב"מכון ירושלים לחקר שווקים", כותב בנייר העמדה ש"רשויות המדינה הקפידו תכניות קיימות, ובניגוד לאישורים שנתנו למתיישבים בעבר, למעשה מנסות היום להביא לסילוקן של החוות ולהוריד לטמיון את ההשקעות שהושקעו בהן".

הנייר סוקר את ההיסטוריה המשפטית של התיישבות הבודדים ובוחן את פרויקט "דרך היין" בנגב, המיזם הגדול ביותר המבוסס על התיישבות בודדים. הוא מעריך את חשיבותו הכספית, והתיירותית, ואת השפעתו על שינוי תדמית הנגב. הנייר בוחן פגיעה אפשרית בטבע, ובעיות הקשורות לאפליה עדתית, תכנון לקוי והצורך לשנות את הגישה הממשלתית לזכות הקניין.

התכנית להקמת בניית 30 חוות נעצרה לאחר שהוקמו 23 בלבד, וגם ההשקעות בהן ופיתוחן נעצרו. ביוני 2009 אישרה ועדת השרים לחקיקה הצעה להסדיר את פעילות חוות הבודדים.

ההשקעות במיזם התיישבות היחידים:

הושקעו ב-23 החוות אשר בפרוייקט כ-80 עד 90 מיליון ש"ח - 95% מקורם בהשקעות פרטיות ועסקיות, ורק 5% מכספי ציבור. 4 החוות הגדולות עם רפתות ומערכות הפקה לאנרגיה סולרית משכו השקעות של כ-12 מיליון ש"ח לחווה, והקטנות זכו בהשקעות של 1-3 מיליון ש"ח לחווה.

תיירות:

יש פוטנציאל גדול ובלתי ממומש במשאבי הקהילות הכפריות בנגב. האירוח הכפרי של חוות הבודדים מהווה מנוף לביסוס התיירות בנגב ומעודד שהות ארוכה יותר באיזור.

תעסוקה:

עסקים קטנים הם קטר צמיחה בנגב כבכל מקום. הקמת כ-20 עסקים קטנים בחוות תניב תעסוקה לכ-100 אנשים נוספים.

תדמית:

מתנגדי התיישבות הבודדים טוענים כי היא אליטיסטית ופוגעת בדימוי של ישובים אחרים באזור. אולם התיישבות הנחשבת בצדק או שלא ל"אליטיסטית" היא חלומו של כל משרד פרסום הרוצה לשפר את תדמית הנגב ולמשוך השקעה כספית גדולה לפיתוח האזור.

פגיעה בערכי טבע:

צרכי הפיתוח והאוכלוסייה בנגב נדחקו למקום שלישי לאחר צרכי הביטחון ושמירת הטבע. יש לקדם שמירה וטיפול של הטבע המתאים ליכולת של האוכלוסייה המקומית להפיק מהם רווחים. זה היה יכול למנוע נזקים רבים בעבר (הפגיעה הקשה בעתיקות העיר עבדת) ולהגן על הטבע, הארכיאולוגיה והסביבה באופן טוב יותר בעתיד.

אי הכרה בזכויות הקניין:

לזכויות קניין השפעות חיוביות על איכות הסביבה. כאשר מדובר בקרקע פרטית אפשר לזהות מפגעים ולאתר את האשמים בהם, בין אם בעל הקרקע גורם למפגעים ובין אם הוא נפגע. מבחינה סביבתית, עדיף להפקיד את שמירת איכות הסביבה בידיהם של בעלי חוות אשר צמיחתן הכלכלית תלויה בשמירה על ערכי הטבע, מאשר להשאיר את האזור בלי "אבא".

בסיום נייר העמדה מציין ארד כי:

1. חוות הבודדים בפרוייקט "דרך היין" בנגב, וחוות בודדים בכלל, מהוות מפעל התיישבות בעל פוטנציאל להביא לפיתוח

תיירותי ולמיזמים עסקיים.

2. סיפור חוות הבודדים בישראל חושף חוסר עיקביות במדיניות ממשלת ישראל ומוסדותיה. המתיישבים עומדים בפני שתי ברירות רעות: לעקור מן השטח ולהוריד את השקעותיהם לטמיון או להמשיך להחזיק בשטח מתוך תקווה שיוסדרו החוקים והנהלים.

3. על ממשלת ישראל ורשויות התכנון לטפל בחריגות מנהלי התכנון ובעיות אפליה, במידה שישנן כאלו, לא על ידי הצרת צעדיהם של מתיישבי החוות אלא על ידי הקלות אשר יאפשרו למתיישבים לפעול במסגרת החוק, עם ביטחון כלכלי שעליו ניתן לבסס השקעות לעתיד.

4. ראוי לשלב בין צרכי המתיישבים והאינטרסים שלהם לבין ערכי הטבע. הניסיון המצטבר בעולם (ובישראל) מגלה כי דרך שאינה מתחשבת בתושבי האיזור הופכת אותם לאויבי הטבע.

5. אי הכרה בזכויות קניין הינה אחד החסמים המרכזיים בפני גיוס השקעות ופיתוח. האפשרות לרכישת זכויות קנייניות בקרקע הינה מפתח להשקעות הון, לשגשוג ולפיתוח.

ערוץ 7
אתר החדשות שלך

www.inn.co.il